

8. Інноваційна стратегія ЄС (Towards world-class clusters in the European Union: implementing the broad-based innovation strategy), електронний ресурс: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/com_2008_652_en.pdf

9. Trent Chart on Innovation(2006). Annual Innovation Policy Trends and Appraisal Report.Finland/ A publication from the Innovation/SMEs Programme.Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.

10. S?lvell ?, Ketels C., Lindqvist G. The Cluster Initiative Greenbook. The Competitiveness Institute. VINNOVA, Gothenburg, 2003. – 94 p.

11. S?lvell ?, Ketels C., Lindqvist G. The Cluster Initiative Greenbook. The Competitiveness Institute. VINNOVA, Gothenburg, 2003. – 58 p.

12. Європейська кластерна обсерваторія (European Cluster Observatory), електронний ресурс: www.clusterobservatory.eu/

13. Сайт національної кластерної програми Фінляндії, OSKE/Centre of expertise programme, Finland/, електронний ресурс: www.oske.net/en

14. Сайт Швецької програми Віннова (Vinnova_Regional Programme «Vinnvaxt»), www.vinnova.se/In-English/Activities/Strong-research-and-innovation-environments/VINNVAXT/

15. Сайт Швецької кластерної програми «Нутек» (Nutek_report), електронний ресурс: www.nutek.se/sb/d/725/a/2779

16. Звіт «Швеція», сайт Європейська Кластерна обсерваторія (Country Report:Sweden), електронний ресурс: www.clusterobservatory.eu/upload/Policy_Report_Sweden_20080116.pdf

17. Європейська кластерна обсерваторія, звіт щодо наявності конкурентоспроможних кластерів на території Швеції, електронний ресурс: www.clusterobservatory.eu/index.php?country_ID=Sweden®ion_ID

18. Державне агентство України з інвестицій та інновацій – «У Держінвестицій обговорили питання створення венчурного фонду інвестування інноваційної діяльності», електронний ресурс: www.in.gov.ua/index.php?lang=ua&get=news&id=2046&page=4

В.Ф. КИФЯК,
к.е.н., доцент, ЧТЕІ КНТЕУ

Конкурентні переваги перспективного розвитку територіальної рекреаційної системи Карпатського регіону

У статті на основі проведення аналізу території Карпатського регіону визначаються рекреаційно-туристичні переваги та проводиться оцінка стратегічних позицій. Виділені зовнішні чинники впливу на формування конкурентних переваг та внутрішній потенціал розвитку територіальної рекреаційної системи сприяли виокремленню переваг та недоліків, можливостей та загроз перспективного розвитку регіону.

В статье на основе проведения анализа территории Карпатского региона определяются рекреационно-туристические преимущества и проводится оценка стратегических позиций. Выделенные внешние факторы влияния на формирование конкурентных преимуществ и внутренний потенциал развития территориальной рекреационной системы способствовали определению преимуществ и недостатков, возможностей и угроз перспективного развития региона.

On the basis of the analysis of the Carpathian region territory, the recreation and touristic advantages are determined and the estimation of strategic positions is conducted in the article. The emphasized external factors of influence on the forming of concrete advantages and inner potential of the development of territorial recreation system assisted in detachment of advantages and disadvantages, possibilities and threats of perspective region development.

В умовах виходу України з економічної кризи гостро постає проблема визначення пріоритетних напрямів та пошуку шляхів забезпечення подальшого соціально-економічного розвитку країни.

Одним з таких напрямів може бути рекреаційно-туристична діяльність, яка має стати сферою реалізації ринкових механізмів, джерелом поповнення державного та місцевих бюджетів, засобом загальнодоступного і повноцінного відпочинку, оздоровлення, ознайомлення з історико-культурною спадщиною держави тощо.

Постановка проблеми. Україна та її регіони мають досить вагомий рекреаційно-туристичний потенціал і об'єктивно приречені на розвиток рекреаційно-туристичної сфери як одного з пріоритетних видів економічної діяльності.

Одним із найпотужніших регіонів за наявністю природних рекреаційних ресурсів, культурно-історичної спадщини, санаторно-курортної та туристичної інфраструктури є Карпатський регіон. Тут важливою формою організації лікування, відпочинку, туризму і екскурсій та предметом наукового дослідження є територіальна рекреаційна система.

Ефективне функціонування територіальної рекреаційної системи регіону сприятиме максимальному взаємозв'язку різних підсистем, що беруть участь у реалізації рекреаційної функції, їх просторовій та функціональній координації.

Визначення конкурентних переваг територіальної рекреаційної системи Карпатського регіону ефективно впливатиме на максимальну рекреаційну освоєність території в мінімальні терміни та подальший перспективний розвиток рекреаційно-туристичної сфери, а також сприятиме вирішенню наукових завдань пов'язаних з дослідженням організаційних засад функціонування рекреаційних систем, пошуку

інноваційних форм і методів роботи санаторно–курортних та туристичних підприємств, розробці та впровадженню стратегії розвитку територіальної рекреаційної системи.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Зарубіжні та українські вчені такі, як О.І. Амоша, Б.М. Данилишин, С.І. Дорогунцов, А.А. Мазараки, В.І. Пила, О.С. Чмир, В.Ф. Беседін, І.К. Бондарь, Т.І. Ткаченко, В.С. Кравців, М.М. Туріянська, І.М. Школа, В.К. Євдокименко, Д.М. Стеченко, В.П. Руденко, В.І. Павлов, О.І. Гулич, Є.В. Мельниченко, І.М. Вахович, Л.М. Черчик та багато інших, досліджуючи природно–ресурсний потенціал України та Карпатського регіону, зокрема особливу увагу в своїх працях звертають на наявні рекреаційно–туристичні можливості як України в цілому, так і окремих регіонах, а також акцентують увагу на важливому значенні сфери рекреації і туризму для економічного розвитку територій. Відомий український вчений В.П. Руденко пише, що на теперішній час «задачей чрезвычайной важности является познание наших природных богатств, понимание их ценности» [1, с. 8], а для цього необхідні знання про те, як їх потрібно і як їх можна «переробити» у форми доступні для людини. Василь Кравців, Богдан Матолич, Ольга Гулич та В'ячеслав Полюга стверджують, що визначення рекреаційно–туристичної сфери стратегічним орієнтиром в Карпатському регіоні та «структурні трансформації господарства регіону в бік пріоритетної розбудови саме цього сектора економіки забезпечать збалансований високоефективний ресурсозберігаючий розвиток території» [2, с. 134]. А Валерій Євдокименко, визначаючи придатність території для рекреаційного використання та її потенціал вважає, що основними критеріями є «наявність родовищ лікувальних мінеральних вод, грязей, озокериту, сприятливі кліматичні умови, екологічно чисте природне середовище. При цьому чим більші запаси лікувальних ресурсів, вища їх лікувальна ефективність, тим вищу цінність мають рекреаційні території» [3, с. 62].

Основною **метою статті** вважаємо необхідність визначення конкурентних переваг розвитку територіальної рекреаційної системи, на основі проведення аналізу території Карпатського регіону за видами рекреаційних ресурсів та їх оцінки, аналізу внутрішніх і зовнішніх факторів впливу, визначення потенціалу перспективного розвитку сфери рекреації і туризму в Карпатському регіоні та формування рекомендацій по оптимальному використанню території регіону в рекреаційних цілях, з урахуванням природних ресурсів, культурно–історичної спадщини, геополітичного та географічного розташування, наявної інфраструктури тощо.

Виклад основного матеріалу. За нашими дослідженнями потреба в рекреаційних територіях в Карпатському регіоні складає 570,2 тис. га, або 16,4% від потреб України, а в наявності природно–рекреаційний потенціал регіону становить понад 18% від сумарного природно–ресурсного потенціалу України, з них 72,5% ресурсів відпочинку і туризму і 27,5% ресурсів санаторно–курортного лікування. А у Ль-

вівській, Івано–Франківській і Чернівецькій областях питома вага потенційно–рекреаційних територій становить 30–50% до площі області.

Природні рекреаційні ресурси регіону – це насамперед лікувальні та мінеральні води, лікувальні грязі, ліси, гірські річки, мальовничі ландшафти, рельєф, кліматичні умови. Все це створює сприятливі умови для оздоровлення, лікування, реабілітації, профілактики, відпочинку тощо.

Важливим елементом природно–ресурсної бази регіону, що обумовлює перспективи його рекреаційного освоєння є лікувальні мінеральні води.

У Карпатському регіоні нараховується понад 800 джерел і свердловин лікувальних мінеральних вод всіх відомих типів з добовим дебітом 57,5 млн. л, багато з них унікальні. Їх запаси достатні для щорічного оздоровлення більш як 7 млн. чол. Теперішній рівень їх використання не перевищує 15%.

Мінеральні води регіону відносяться практично до всіх різновидностей їх основних груп. Майже половина (51%) джерел і свердловин знаходяться у Закарпатській області, у Львівській – 26%, Івано–Франківській – 13%, Чернівецькій – 10%. Експлуатаційні запаси мінеральних вод розвідані і затверджені по 16 родовищам, в тому числі: 5 – у Львівській, 8 – у Закарпатській, 2 – в Івано–Франківській, 1 – у Чернівецькій.

Карпатський регіон належить до найбагатших в Україні територій на пам'ятки історії та культури, найстаріші з яких розташовані в районі Дністра та Закарпаття. На території чотирьох областей взято під охорону понад 6 тисяч пам'яток архітектури IX–XX ст., серед яких особливе місце займають споруди Львова, Жовкви, Підгірців, Галича, Ужгорода, Мукачева, Хотина, Чернівців та інші.

Конкурентними перевагами регіону є також його геополітичне та географічне розташування, активізація роботи по розвитку загальної та рекреаційно–туристичної інфраструктури, проведення фінальної частини Чемпіонату Європи з футболу (Євро–2012), підготовка до участі в конкурсі на проведення зимової Олімпіади (Львів–2022). Так, темпи зростання кількості готелів та інших місць для тимчасового проживання в Карпатському регіоні майже в два рази вищі, ніж в цілому по Україні. Кількість закладів розміщення у 2008 році збільшилася на 62,2% у порівнянні з 2004 роком, у той час як по Україні – тільки на 33,8%.

Швидкими темпами зростає місткість готелів та інших місць для тимчасового проживання в Карпатському регіоні. Так, якщо в 2004 році в готелях регіону було 13 430 місць, то на 1 січня 2009 року кількість місць у готелях та інших місцях для тимчасового проживання зросла до 23 927 місць, або на 78,1%.

Важливою складовою інфраструктурного забезпечення розвитку рекреаційно–туристичної сфери в Карпатському регіоні є наявна матеріальна база, що представлена санаторно–курортними закладами різного рекреаційного профілю. Домінуюче місце в регіоні по кількості санаторно–курортних об'єктів займає Львівська область (50,9%), де роз-

РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

міщено 51 санаторій, 11 пансіонатів з лікуванням, вісім санаторіїв–профілакторіїв, 31 база відпочинку. Із загальної кількості санаторно–курортних закладів тривалого перебування в регіоні, на Закарпатську область припадає 27,7%, Івано–Франківську область – 15,9, Чернівецьку – 5,4%.

У Карпатському регіоні станом на 1 січня 2009 року нараховувалося 391 туристичне підприємство, що становить 8,4% від загальної кількості зареєстрованих туристичних підприємств в

Україні. Найбільша кількість підприємств зосереджена у Львівській області – 183, найменша в Закарпатській – 63.

За 2008 рік туристичними підприємствами регіону надано обслуговування 899 593 особам, що становить понад 18% від загальної кількості туристів, яким надано обслуговування в Україні. Найбільша кількість обслугованих туристів у Івано–Франківській області – 595 031 осіб, що пояснюється внутрішніми туристичними потоками спрямова-

Таблиця 1. Стратегічний SNW–аналіз внутрішнього середовища територіально–рекреаційної системи (TRC) Карпатського регіону (на період до 2015 року)

№ п/п	Назва стратегічної позиції	Якісна оцінка позиції		
		S Сильна	N Нейтральна	W Слабка
1	2	3	4	5
1	Природні рекреаційні ресурси:			
1.1	кліматичні умови		I	
1.2	рельєф	I		
1.3	бальнеологічні ресурси	I		
1.4	лісові території	I		
1.5	водні ресурси		I	
1.6	ландшафтні комплекси	I		
2	Культурно–історичні ресурси			
2.1	пам'ятки культури, історії, архітектури	I		
2.2	народна творчість, звичаї, обряди	I		
2.3	визначні релігійні споруди, місця пономництва	I		
3	Соціально–економічні рекреаційні ресурси:			
3.1	загальна інфраструктура		I	
3.2	рекреаційно–туристична інфраструктура		I	
3.3	транспортна доступність та технологія використання	I		
4	Екологія:			
4.1	стан навколишнього середовища (повітря, земля, ліси, вода)	I		
4.2	екологічна свідомість населення, бізнесу, влади		I	
4.3	можливість подолання забруднення	I		
5	Населення:			
5.1	чисельність		I	
5.2	темпи зростання			I
5.3	зайнятість		I	
5.4	бажання і вміння працювати в сфері обслуговування	I		
6	Цінності та поведінка:			
6.1	наснага до сумлінної праці (потреба виживання, самореалізація ін.)	I		
6.2	надбання кваліфікацій (система освіти, її престиж, зв'язок з практикою)		I	
6.3	відносини з іншими (конкуренція, самодисципліна, етична поведінка тощо)		I	
7	Know–how			
7.1	рівень винахідливості та інновацій	I		
7.2	рівень освіти та підготовки кадрів	I		
7.3	рівень впровадження Know–how в сферу рекреації і туризму		I	
8	Інвестиції:			
8.1	внутрішні джерела капіталу (в межах TRC)		I	
8.2	інвестиції з інших регіонів України	I		
8.3	іноземні інвестиції			I
8.4	ефективність інвестицій		I	
9	Місцеві органи влади			
9.1	підтримка органами влади		I	
9.2	Співпраця з органами влади		I	
10	Конкурентоспроможність рекреаційно–туристичного продукту:			
10.1	на ринку України	I		
10.2	На міжнародному ринку			I
	Всього	16	14	3

Таблиця 2. SWOT-аналіз Карпатського регіону в контексті визначення конкурентних переваг та перспектив розвитку сфери рекреації та туризму в регіоні

П – позиція регіону по відношенню до регіонів-конкурентів. Визначена методом експертних оцінок у п'ятибальному діапазоні:

5 – найсильніша,

4 – сильна,

3 – середня,

2 – слабка,

1 – найслабкіша.

Р – ранг (вагомість даного чинника). Визначений методом експертних оцінок у трьохбальному діапазоні:

3 – найважливіший,

2 – важливий,

1 – неважливий.

Переваги (+)	П	Недоліки (-)	П
1. Географічне та геополітичне розташування	5	1. Недосконалі умови прибуття та пересування (неякісне транспортне забезпечення, стан доріг)	4
2. Історична національно-етнографічна особливість регіону	5	2. Відсутність програми просування національно-етнографічної спадщини регіону	3
3. Існування досвіду прийому відвідувачів	4	3. Відсутність гарантій якості послуг, нестача кваліфікованих спеціалізованих кадрів	4
4. Наявність природних рекреаційних ресурсів.	5	4. Концентрація природно-рекреаційних ресурсів в окремих районах.	3
5. Наявність архітектурних пам'яток, історична спадщина міст і сіл збереженість самобутньої культури та народних ремесел	5	5. Зanedбаність пам'яток історії, архітектури та культури	3
6. Наявність кордонів (митниць) з Польщею, Словаччиною, Угорщиною, Румунією, Молдовою	5	6. Недостатньо розвинута прикордонна та загальна інфраструктура, тяжіння загальної інфраструктури до транспортних магістралей	4
7. Порівняно висока пропускна здатність рекреаційного господарства та рівномірність його використання (вплив сезонності маловідчутний)	3	7. Нерівномірність розміщення закладів інфраструктури в територіально-адміністративному розрізі	3
8. Політична стабільність в регіоні, відсутність міжнаціональних та міжрелігійних конфліктів	4	8. Політичні негаразди на загальнодержавному рівні	3
9. Визнання на рекреаційно-туристичних ринках, у тому числі міжнародних, відносно позитивний імідж регіону.	3	9. Відсутність інформації про регіон, недостатність туристичних карт, довідників рекламної продукції	3
10. Значна кількість об'єктів релігійного паломництва	4	10. Відсутність розроблених та впроваджених маршрутів на релігійну тематику	3
11. Гостинне населення, вишукана різноманітна карпатська кухня.	5	11. Невисокий рівень якості обслуговування.	
12. Встановлені транскордонні контакти та співпраця в межах євро регіонів «Карпатський», «Верхній Прут»	4	12. Наявність подібних ресурсів та можливостей на території деяких інших учасників євро регіонів «Карпатський» «Верхній Прут»	4
13. Значний науковий потенціал, підготовка спеціалізованих кадрів навчальними закладами краю	4	13. Відсутність наукового обґрунтування стимулювання процесів розвитку рекреаційно-туристичної сфери регіону, недостатність коштів для проведення маркетингових досліджень та реклами регіону	5
14. Чисте навколишнє середовище, порівняно невисоке забруднення внаслідок аварії на ЧАЕС	4	14. Промислова та комунальна інфраструктура характеризується критичним станом основних фондів, низьким коефіцієнтом корисної дії, високою аварійністю, що призводить до забруднення оточуючого середовища	4
15. Розвинута транспортна мережа	4	15. Недостатнє забезпечення авто доріг туристичною, сервісною та інформаційною інфраструктурою (відсутність мотелів, СТО, кафе, кемпінгів, рекламних щитів та єдиної системи маркування автошляхів щодо закладів туризму, в тому числі сільського)	3
16. Зростання обсягів приватних інвестицій	4	16. Відсутність стійких інвестицій в сферу рекреації	3
17. Постійне зростання якості та асортименту рекреаційно-туристичних послуг, тенденція до нарощування обсягу наданих послуг	4	17. Недосконалість законодавчої та нормативно-правової бази в галузі рекреації, неналежний стан туристичних маршрутів (брак обладнаних місць перепочинку, гірських притулків, відсутність єдиної системи маркування), недостатній розвиток інфраструктури розваг для різних вікових і соціальних груп населення, недосконалість бази даних туристично-рекреаційних об'єктів	3
18. Визнання рекреаційно-туристичної сфери пріоритетним напрямом розвитку регіону		18. Відсутність чіткої розробленої концепції розвитку туризму	3

Можливості	P	Загрози	P
1. Розвиток сільського туризму як форми рекреації	3	1. Конкуренція з боку сусідніх країн, які пропонують подібні і (або) кращі продукти	3
2. Розвиток гірськолижного та інших видів зимового туризму	3	2. Реклама та поширення на території Карпатського регіону туристичних послуг, що пропонуються на території Польщі, Румунії, Словаччини, Угорщини	2
3. Екстремальний (екзотичний) та мисливський туризм	3	3. Створення на території Карпатського регіону представництв та філій потужних іноземних та київських туристичних фірм	2
4. Екологічний туризм	3	4. Подальше руйнування історико-архітектурних пам'яток	3
5. Організація турів для діаспори, в тому числі релігійний туризм	2	5. Зниження рівня державного фінансування проектів та матеріально-технічної бази рекреації	2
6. Культурно-пізнавальний туризм та спортивна рекреація	3	6. Ерозія ґрунтів на гірських схилах при проведенні лісозаготівельних робіт в лісах Карпатського регіону	1
7. Розширення екскурсійної діяльності	2	7. Забруднення водних об'єктів та порушення режиму водоохоронних зон і прибережних смуг	1
8. Розвиток молодіжного та шкільного туризму	3	8. Деградація рекреаційних земель, розвиток зсувних процесів	2
9. Проведення наукових конференцій, конгресів, симпозіумів	3	9. Порушення вимог природоохоронного законодавства в рекреаційній сфері.	3
10. Використання регіону як транзитної території	3	10. Відсутність належної уваги до проблем рекреаційної сфери з боку місцевих органів влади	3
11. Залучення інвестиційних ресурсів в туристичну інфраструктуру	3	11. Ймовірні погані враження відвідування регіону у попередніх рекреантів	3
12. Створення рекреаційно-туристичного кластеру	2		
13. Регіональна співпраця в рекреаційно-туристичній сфері в рамках євро регіонів «Карпатський», «Верхній Прут»	3		

ними в Яремче, зокрема в Буковель, Верховину, Коломию, найменша кількість у Закарпатській області – 79 965 осіб.

Для визначення передумов перспективного розвитку територіальної рекреаційної системи ми провели аналіз внутрішніх і зовнішніх факторів та потенціалу перспективного розвитку сфери рекреації і туризму (в порівнянні з середніми по країні показниками), з урахуванням визначених головних проблем та тенденцій попереднього розвитку рекреаційно-туристичної сфери і прогнозованих наслідків збереження цих тенденцій.

Нами проведена оцінка рекреаційних ресурсів, якими володіє та які може залучити Карпатський регіон для вирішення нагальних проблем та реалізації перспективних напрямків розвитку рекреації і туризму.

З метою більш детального аналізу внутрішнього середовища територіальної рекреаційної системи Карпатського регіону та на основі проведеного нами опитування (370 іноземних туристів та 630 туристів з інших регіонів України, а також 173 директорів туристичних підприємств), статистичних даних та експертних оцінок, ми провели SNW-аналіз внутрішнього середовища територіально-рекреаційної системи Карпатського регіону (табл. 1).

Як бачимо з табл. 1, найбільш сильними позиціями Карпатського регіону, які впливатимуть на подальший розвиток територіальної рекреаційної системи, є природні рекреаційні ресурси та культурно-історична спадщина, де практично всі складові відзначені найвищими оцінками і тільки за тем-

пами зростання населення, залученням іноземних інвестицій та конкурентоспроможністю рекреаційно-туристичного продукту на міжнародному ринку за оцінками опитуваних Карпатський регіон має найбільш слабкі позиції.

У контексті визначення конкурентних переваг перспективного розвитку територіальної рекреаційної системи та пріоритетних видів функціонування сфери рекреації і туризму в регіоні, нами також проведений SWOT-аналіз Карпатського регіону (табл. 2). Зауважимо, що він носить показово-рекомендаційний характер.

Результатом аналізу зведеної матриці можливостей, загроз, переваг і недоліків за максимальними балами позицій і рангів є відокремлення суттєвих та несуттєвих пунктів для визначення основних пріоритетних напрямів регіональної рекреаційної політики. Так, головними сильними сторонами регіону є наявність природно-рекреаційних та культурно-історичних пам'яток, географічне розташування, постійне зростання якості та асортименту послуг, гостинне населення та позитивний імідж краю. В цей же час недоліками є недостатньо розвинута інфраструктура, відсутність інформації про регіон, критичний стан основних фондів, занедбаність культурних та архітектурних пам'яток. Можливості та переваги, подані в табл. 2, є основою перспективного розвитку територіальної рекреаційної системи Карпатського регіону.

Аналіз зовнішніх чинників впливу на формування конкурентних переваг базувався на національних та світових тенденціях розвитку сфери рекреації і туризму, Стратегії стало-

го розвитку туризму і курортів в Україні та Державній програмі розвитку туризму на 2002–2010 роки, Стратегії та програмі економічного і соціального розвитку України, Державній стратегії регіонального розвитку, угодах щодо регіонального розвитку, відповідних наукових теоріях.

За нашим дослідженням вимоги та пріоритети вище названих документів у повній мірі відповідають рекреаційним ресурсам регіону, розвитку загальної та рекреаційно-туристичної інфраструктури, фінансово-економічним, земельним, майновим, енергетичним, інтелектуальним, соціально-культурним, громадсько-політичним, соціально-психологічним, ідеологічним та іміджевим, організаційним та правовим ресурсам регіону.

Внутрішній потенціал розвитку рекреаційно-туристичної сфери визначався шляхом дослідження природно-рекреаційного потенціалу регіону, наявності культурно-історичної спадщини, рекреаційної, туристичної та інституційної інфраструктури, демографічної ситуації, інвестиційної привабливості, інноваційного потенціалу та інших чинників.

Беручи за основу наявні переваги природних рекреаційних ресурсів, культурно-історичної спадщини, близькість до кордонів з ЄС, розбудову загальної та спеціальної інфраструктури в Карпатському регіоні, пропонуємо:

- удосконалити організаційну структуру управління розвитком рекреації та туризму на рівні областей та регіону;
- створення нових рекреаційних та туристичних послуг орієнтованих на попит іноземних та вітчизняних відвідувачів;
- технічне оновлення та удосконалення методів виробництва та надання існуючих рекреаційно-туристичних послуг;
- створення іміджу Карпатського регіону як міжнародного рекреаційно-туристичного центру та організація відповідних промоційних компаній;
- вироблення нових методів діяльності на міжнародному та національному туристичних ринках.

Сьогодні потребує подальшого дослідження стан використання водних, лісових, оздоровчих, культурно-історичних та інших туристичних ресурсів, проведення відповідної оцінки, шляхом визначення їх придатності для лікування, відпочинку та використання в туристичній сфері.

Висновки

Отже, визначення конкурентних переваг перспективного розвитку територіальної рекреаційної системи Карпатського регіону та їх ефективне використання, сприятиме формуванню високоякісного конкурентоспроможного рекреаційного продукту, просуванню та реалізації його на національному та міжнародному ринках.

Таким чином, природно-ресурсний та історико-культурний потенціал Карпатського регіону в поєднанні з вигідним географічним положенням в центрі Європи є достатньо вагомою передумовою розвитку та ефективного функціонування територіально-рекреаційної системи, орієнтованої як на внутрішнього споживача, так і на обслуговування іноземних туристів.

Література

1. Руденко В.П. Географическое разнообразие природно-ресурсного потенциала регионов Украины / Руденко В.П. – Красноярск: 2007. – 166 с.
2. Кравців В.С. Рекреаційний потенціал Львівської області та стратегія його освоєння / Кравців В., Матолич Б., Гулич О., Полюга В. // Регіональна економіка. – 2002. – №2. – С. 134–143.
3. Євдокименко В.К. Регіональна політика розвитку туризму / В.К. Євдокименко. – Чернівці: Прут, 1996. – 287 с.
4. Черчик Л. Стратегічний потенціал рекреаційної системи регіону: теорія, методологія, оцінка / Л. Черчик, Н. Коленда. – Луцьк: ЛНТУ, 2008. – 235 с.
5. Україна в цифрах 2009. Статистичний збірник. – К.: «Інформаційно-аналітичне агентство». – 2010. – 257 с.

А.В. АНДРУЩЕНКО,
аспірант, Національний університет державної податкової служби України

Основні недоліки методів вкладення коштів на сучасному етапі розвитку системи фінансів населення

Стаття присвячена дослідженню проблем ефективного вкладення коштів домогосподарств на сучасному етапі розвитку системи фінансів населення. Надана коротка характеристика основних методів вкладення коштів та проведено дослідження основних недоліків таких методів. Визначено роль та місце процесу вкладення коштів домогосподарствами при забезпеченні фінансової безпеки населення в умовах виходу з економічної кризи.

Статья посвящена исследованию проблем эффективного вложения средств домохозяйств на современном этапе развития системы финансов населения. Дана краткая характеристика основных методов вложения средств и проведено исследование основных недостатков таких методов. Определена роль и место процесса вложения средств домохозяйствами при обеспечении финансовой безопасности населения в условиях выхода из экономического кризиса.